

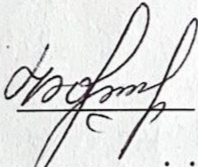
Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Гостоловський Р. М.
« ____ » ____ 2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З КОНКУРСНОГО ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»**

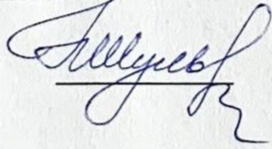
**для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти**

Схвалено вченою радою філологічного факультету
Протокол № 2 від 23 лютого 2021 р.

Голова вченої ради
філологічного факультету проф. Ніколайчук Г. І.

Схвалено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 2 від «27» січня 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії
філологічного факультету доц. Нестерук С. М.

Голова фахової атестаційної комісії доц. Шульжук Н. В.

Укладачі: доц. Златів Л. М.
доц. Крупка М. А.

Програма вступного випробування з конкурсного предмета «Українська мова і література» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти / Л. М. Златів, М. А. Крупка. Рівне : РДГУ, 2020. 17 с.

Розробники:

Златів Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри стилістики та культури української мови РДГУ;

Крупка М. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Рецензент: **Дідук-Ступ'як Г. І.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Програма вступного іспиту з української мови та літератури для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти визначає вимоги до рівня сформованості у межах підготовки в закладі загальної середньої освіти та зміст основних предметних компетентностей, критерії оцінювання тестових завдань вступників та рекомендовану літературу.

Розглянуто на засіданні кафедри стилістики та культури української мови РДГУ (протокол № 2 від 25 січня 2021 р.) та на засіданні кафедри української літератури (протокол № 14 від 18 грудня 2020 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
1. Українська мова	6
1.1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	6
1.2. Лексикологія. Фразеологія	6
1.3. Будова слова. Словотвір	6
1.4. Морфологія	6
1.4.1. Іменник	6
1.4.2. Прикметник	7
1.4.3. Числівник	7
1.4.4. Займенник	7
1.4.5. Дієслово	7
1.4.6. Прислівник	7
1.4.7. Службові частини мови	7
1.4.8. Вигук	7
1.5. Синтаксис	7
1.5.1. Словосполучення	7
1.5.2. Речення	7
1.5.2.1. Просте двоскладне речення	8
1.5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	8
1.5.2.3. Односкладні речення	8
1.5.2.4. Просте ускладнене речення	8
1.5.2.5. Складне речення	8
1.5.3. Способи відтворення чужого мовлення	8
1.6. Стилїстика	8
1.7. Розвиток мовлення	8
2. Українська література	9
2.1. Усна народна творчість	9
2.2. Давня українська література	9
2.3. Літературний процес перших десятиліть ХІХ ст.	9
2.4. Літературний процес 40-60- років ХІХ ст.	9
2.5. Літературний процес 70-90-х років ХІХ ст.	9
2.6. Літературний процес кінця ХІХ - поч. ХХ ст.	9
2.7. Літературний процес першої половини ХХ столїття (1900-1940 роки)	9
2.8. Літературний процес другої половини ХХ ст. (50-ті – 90-ті роки)	10
2.9. Сучасний літературний процес	10
3. Елементи теорії літератури	10
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	14
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з конкурсного предмета «Українська мова та література» складено на основі програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури (наказ Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 р. № 696) та виходячи з цілей, вимог і змісту навчання учнів загальноосвітніх закладів з української мови та літератури, закладеного у Державному стандарті освіти.

Вступне випробування з конкурсного предмета «Українська мова і література» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти має на **меті** перевірку рівня сформованості знань, умінь та навичок вступників із української мови та літератури.

Вимоги до підготовки вступника

Відповіді вступників повинні продемонструвати **знання про**:

- основні поняття з усіх розділів мовознавчої науки, що представлені в шкільній програмі з української мови;
- основні орфограми та орфографічні правила, принципи української орфографії і пунктуації;
- закони милозвучності української літературної мови;
- значущі частини слова (морфеми);
- основні способи словотворення та формотворення в українській мові;
- загальне значення самостійних частин мови, їх морфологічні ознаки, синтаксичну роль в реченні;
- граматичні ознаки іменника; способи творення імен по батькові;
- правила написання прикметникових відмінкових закінчень, способи творення і правила написання ступенів порівняння прикметників;
- особливості написання відмінкових форм числівників, складних числівників і відчислівникових складних слів, синтаксичні параметри числівника;
- правила написання дієслів та їх форм (дієприкметників і дієприслівників);
- особливості вживання в реченні безособових форм дієслова на *-но*, *-то*;
- способи творення дієслів, прислівників та похідних прийменників і сполучників;
- основні граматичні параметри службових частин мови;
- будову простого і складного речення, способи вираження головних і другорядних членів речення; функційно-стильове призначення однорідних, уточнювальних та відокремлених членів речення в синтаксичних конструкціях та умови їх відокремлення;
- складні випадки вживання розділових знаків у простому і складному реченнях;
- зміст літературних творів, передбачених програмою;
- особливості естетики бароко, романтизму, реалізму, модернізму, імпресіонізму, експресіонізму;
- визначення різних жанрів, тропів, риторичних фігур;
- напам'ять поетичні тексти, передбачені програмою;
- місце літературного тексту в контексті культурної епохи;
- основні теоретико-літературні поняття;
- відмінності між естетичними стилями і напрямками в літературі різних періодів;
- художні тексти та головні риси біографії письменників;
- місце й роль митця в літературному процесі.

Під час вступного випробування з української мови та літератури екзаменатори беруть до уваги рівень сформованості у вступників таких **умінь**:

- виконувати усі види лінгвістичних розборів, передбачених шкільною програмою з української мови;
- доречно використовувати в мовленні слова власне українські та іншомовні;
- правильно переносити слова з рядка в рядок;
- правильно писати слова й пояснювати їх написання відповідно до вивчених орфограм;

- правильно вимовляти складні і складноскорочені слова, писати їх відповідно до орфографічних правил;
- правильно поєднувати числівники з іменниками;
- помічати й виправляти граматичні помилки та стилістичні недоліки у вживанні самостійних і службових частин мови;
- розпізнавати вивчені орфограми та застосовувати відповідні правила щодо правопису дієслова і прислівника, службових частин мови, правильно їх уживати в мовленні;
- правильно наголошувати дієслова, дієслівні форми, прислівники, похідні службові частини мови;
- конструювати, моделювати і трансформувати речення, до складу яких входять ускладнювальні компоненти (звертання, однорідні, відокремлені або уточнювальні члени речення, вставні конструкції);
- практично володіти орфоепічними, орфографічними, пунктуаційними та граматико-стилістичними нормами української літературної мови;
- доречно використовувати в мовленні речення зі звертаннями, вставними словами, однорідними й відокремленими членами;
- будувати висловлювання відповідно до комунікативного завдання, використовуючи виражальні можливості простих і складних речень;
- здійснювати редагування текстів різних стилів та жанрів відповідно до норм сучасної української літературної мови;
- аналізувати тематику, проблематику, особливості сюжету художніх текстів;
- визначати віршові розміри, характер строф, римування поезій;
- аналізувати і зіставляти літературознавчі факти, погляди, версії щодо проблемних питань;
- коментувати особливості роду і жанру літературних творів;
- орієнтуватися в естетичних стилях і напрямках;
- аналізувати художній твір у контексті культурних зв'язків періоду;
- визначати жанр, сюжет, композицію, образну систему творів;
- узагальнювати здобуті знання про твір, характеризуючи особливості конкретної літературної епохи в цілому;
- визначати в літературному творі тропи: епітет, порівняння, метафору, алегорію, гіперболу;
- розрізняти види й жанри усної творчості.

У результаті вивчення української мови в загальноосвітньому навчальному закладі у вступника має бути сформовано:

- чітке усвідомлення виняткової ролі державної мови в суспільному й особистісному розвитку кожного громадянина й потреби належною мірою оволодіти нею; розуміння необхідності збереження й подальшого її розвитку як культурного надбання попередніх поколінь українського народу;
- стійкий пізнавальний інтерес до української мови як до культурного й національного феномена;
- цілісний світогляд, розуміння сенсу життя як важливої умови для удосконалення власної мовленнєвої здатності;
- потреба дотримання загальнолюдських моральних норм як необхідної передумови уникнення конфліктних ситуацій та оптимального розв'язання їх за допомогою вербальних засобів; уміння вести діалог, висловлювати власні думки й переконливо аргументувати їх.

Порядок проведення вступного випробування

Допуск вступників до вступного випробування здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, який засвідчує особу (паспорт, приписне свідоцтво тощо).

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ.

Вступник отримує тільки один комплект тестових екзаменаційних завдань; заміна завдань не дозволяється.

Вступник має право звернутися до екзаменаторів із проханням щодо уточнення умов завдань.

Запис відповіді на екзаменаційні тестові завдання здійснюється у бланку відповідей, під якою ставиться підпис вступника та членів екзаменаційної комісії.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються. За наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування із дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань.

Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами предметної комісії, призначеної згідно з наказом ректора, за шкалою оцінок від 1 до 200 балів. Підставою для формування оцінки є правильність, логічність, глибина відповіді, уміння аналізувати проблеми, які стосуються змісту відповіді, виробляти самостійні оцінки та рішення щодо розв'язання таких проблем.

Час, відведений на виконання тестових завдань, – 180 хвилин (встановлюється комісією відповідно до нормативів ЗНО).

Тест з української мови та літератури складається із завдань двох рівнів: завдань із вибором однієї правильної відповіді, завдань відкритої форми. Загальна кількість завдань тесту з української мови та літератури – 58, максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання, – 104.

Рейтингова оцінка визначається за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. УКРАЇНСЬКА МОВА

1.1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в*, *і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення *йо*, *ьо*. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

1.2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

1.3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

1.4. Морфологія

1.4.1. Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінки іменників. Невідмінювані іменники в українській мові.

Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

1.4.2. Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників (вищий і найвищий), способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

1.4.3. Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

1.4.4. Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

1.4.5. Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, безособові форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

1.4.6. Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і з дефісом та сполучень прислівникового типу.

1.4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

1.4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

1.5. Синтаксис

1.5.1. Словосполучення. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

1.5.2. Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів

ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

1.5.2.1. Просте двоскладне речення. Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.

1.5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення (узгоджене й неузгоджене). Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот.

1.5.2.3. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

1.5.2.4. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

1.5.2.5. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в них.

1.5.3. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

1.6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

1.7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

2. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень: тематика, особливості виконання.

Тематика, образи, зміст народних дум і балад.

Жіночі ліричні пісні. «Засвіт встали козаченьки», «Віють вітри, віють буйні».

Історичні пісні. «Чи не той то Хміль», «Ой Морозе, Морозенку». «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

Давня українська література

«Повість минулих літ» як літописний звід. «Слово про похід Ігорів». Образи-персонажі. Авторство. Композиція.

Г. Сковорода. «Всякому місту – звичай і права», «De libertate», «Бджола і Шершень».

Літературний процес перших десятиліть XIX ст.

Становлення і розвиток нової української літератури.

І. Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Г. Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Літературний процес 40-60- років XIX ст.

Романтизм в українській літературі 40-60-х років.

Т. Шевченко. «Катерина», «Заповіт», «Сон (У всякого своя доля)», «Кавказ», «І мертвим, і живим, і ненарожденим землякам моїм...».

П. Куліш. «Чорна рада».

Літературний процес 70-90-х років XIX ст.

Реалізм. Побутово-етнографічні повісті й романи. Соціальна проблематика.

І. Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний та Іван Білик. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

І. Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

І. Франко. «Чого являєшся мені у сні?», «Мойсей», «Захар Беркут».

Літературний процес кінця XIX - поч. XX ст.

Дискусії про модернізм в українській літературі.

М. Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Леся Українка. «Лісова пісня», «Contra spem spero».

В. Стефаник. «Камінний хрест».

О. Кобилянська. «Valse melancolique».

М. Вороний. «Блакитна панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..»

Літературний процес першої половини XX століття (1900-1940 роки)

Літературні угруповання та гуртки 20-30-х років.

П. Тичина. «Ви знаєте, як липа шелестить», «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно».

М. Рильський. «У теплі дні збирання винограду...»

М. Хвильовий. «Я (Романтика)».

Ю. Яновський. «Майстер корабля».

В. Підмогильний. «Місто».

М. Куліш. «Мина Мазайло».

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».

Б.-І. Антонич. «Різдво».

Є. Маланюк. «Уривок з поеми».

Літературний процес другої половини XX ст. (50-ті – 90-ті роки)

Іван Багряний. «Тигролови».

В. Сосюра. «Любіть Україну».

О. Довженко. «Зачарована Десна».

О. Гончар. «Модри камені».

А. Малишко. «Пісня про рушник».

В. Симоненко. «Задивляюсь у твої зіниці», «Ти знаєш, що ти людина?», «Лебеді материнства».

Л. Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай».

Гр. Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

В. Стус. «Господи, гніву пречистого...».

І. Драч. «Балада про соняшник».

Д. Павличко. «Два кольори».

В. Голобородько. «Наша мова».

Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції. Літературні угруповання («Бу-Ба-Бу», «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад»).

Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Малковича. Утворення АУП (Асоціації українських письменників).

Література елітарна і масова. Постмодернізм як один із напрямів мистецтва 90-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.

Елементи теорії літератури

Вступники мають знати такі теоретико-літературні поняття:

- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, романтизм, реалізм, модернізм (імпресіонізм, експресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм), постмодернізм;
- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- тематичні різновиди та жанри лірики: інтимна, громадянська, пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, усмішка;
- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, мотив, проблематика художнього твору;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет, епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Критерії оцінювання результатів вступного випробування встановлюються у нормах чотирьох рівнів досягнень (початкового, середнього, достатнього, високого) за ознаками правильності, логічності, обґрунтованості, цілісності відповіді; обсягу, глибини та системності знань (в межах Програми); рівнів сформованості навчальних та предметних умінь і навичок, володіння розумовими операціями (аналізу, синтезу, порівняння, класифікації, узагальнення тощо); самостійності оцінних суджень.

Для оцінювання результатів вступних іспитів із конкурсних предметів використовують 200-бальну шкалу. Оцінка результатів вступних випробувань предметною екзаменаційною комісією виставляється за такими критеріями:

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий	0-99	незадовільно
Середній	100-149	задовільно
Достатній	150-179	добре
Високий	180-200	відмінно

Максимальна кількість балів, яку можна набрати у разі проходження вступного випробування у формі тестування, правильно виконавши всі завдання вступного тесту з української мови і літератури, становить 104 бали.

У таблиці наведені норми переведення кількісних показників щодо правильності виконання тестових завдань у бали за 200-бальною шкалою.

Таблиця переведення тестових балів, отриманих вступниками за виконання завдань із української мови і літератури, у рейтингову оцінку

Тестовий бал	Рейтингова оцінка	Тестовий бал	Рейтингова оцінка	Тестовий бал	Рейтингова оцінка
0	не склав	36	118	72	166
1	не склав	37	120	73	167
2	не склав	38	121	74	168
3	не склав	39	122	75	170
4	не склав	40	124	76	171
5	не склав	41	125	77	172
6	не склав	42	127	78	173
7	не склав	43	128	79	174
8	не склав	44	130	80	176
9	не склав	45	131	81	177
10	не склав	46	133	82	178
11	не склав	47	134	83	179
12	не склав	48	135	84	180
13	не склав	49	137	85	181
14	не склав	50	138	86	183
15	не склав	51	139	87	184
16	не склав	52	141	88	185
17	не склав	53	142	89	186
18	не склав	54	143	90	187
19	не склав	55	145	91	188
20	не склав	56	146	92	189
21	не склав	57	147	93	190
22	не склав	58	149	94	191

23	100	59	150	95	193
24	101	60	151	96	194
25	103	61	152	97	194,5
26	104	62	154	98	195
27	105	63	155	99	196
28	107	64	156	100	197
29	108	65	157	101	198
30	109	66	159	102	199
31	111	67	160	103	199,5
32	112	68	161	104	200
33	114	69	162		
34	115	70	164		
35	117	71	165		

Розрахунок тестового бала

Завдання з вибором однієї правильної відповіді – до кожного із завдань подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей А. Тест містить 30 завдань цієї форми, що будуть оцінені в 0 або 1 бал, і 27 завдань, що будуть оцінені в 0 або 2 бали: 1 або 2 бали, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Завдання з розгорнутою відповіддю – завдання цієї форми передбачає створення вступником власного висловлення на дискусійну тему в бланку відповідей Б.

Завдання з розгорнутою відповіддю (власне висловлення) оцінюються від 0 до 20 балів за критеріями змісту та мовного оформлення.

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 та 5), як викладено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	Учасник вправно формулює тезу	2
	Учасник не формулює тези вправно	1
	Учасник не формулює тези або формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	Учасник наводить принаймні два доречні й переконливі аргументи	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент. Аргументи дублюють один одного, у другому аргументі перефразовано зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1
	Учасник не наводить жодного аргументу, або наведені аргументи не є доречними	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Один з аргументів підкріплено принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи іншого виду мистецтва	2
	Немає мотивації наведення прикладу. Приклад не конкретизований через художній образ. У прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає, або він не є доречним	0

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
3б. Приклад, що є випадком із життя або історичною подією	Учасник наводить принаймні один доречний приклад із власного життя або подію з історії чи суспільно-політичного життя, що є конкретною, локалізованою в часі та просторі	2
	Немає мотивації наведення такого прикладу; він не конкретизований; у ньому є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає, або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на запропонованій проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу)	2
	У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Висновок відповідає запропонованій темі й органічно пов'язаний із тезою, аргументами й прикладами	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**6а** та **6б**), як викладено в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);

- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не додають і не зараховують як **1 (одну) грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**3 (три) і більше** випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-й-та*) рахують як **1 (одну)** орфографічну помилку.

Роботу, що **не відповідає темі** власного висловлення, оцінюють у **0** балів.

Роботу **обсягом до 100 слів** оцінюють у **0** балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальні посібники й підручники

Авраменко О. Українська література : підручник для 9 класу / О. Авраменко, Г. Дмитренко. – Київ : Грамота, 2009.

Авраменко О. Українська література. Посібник-хрестоматія для 11 класу / О. М. Авраменко. – Київ : Грамота, 2011.

Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко, М. Блажко. – Київ : Грамота, 2012. – Ч.1.

Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко. – Київ : Грамота, 2012. – Ч.2.

Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості : лекції / П. Білоус. – Житомир : Рута, 2009. – 336 с.

Білоус П. Історія української літератури XI-XVIII ст. : навч. посіб. / П. Білоус. – Київ : ВЦ «Академія», 2009. – 424 с.

Борзенко О. Українська література. Хрестоматія-довідник. Профільний рівень. 10 клас / О. Борзенко. – Київ, 2012.

Борзенко О. І. Українська література. Хрестоматія-довідник. Рівень стандарту, академічний рівень. 10 клас / О. Борзенко. – Київ, 2012.

Ваш репетитор : посібник / за ред. М. І. Пентиліук. – Київ : Ленвіт, 2000. – 72 с.

Гавриш І. Українська література. Хрестоматія / І. П. Гавриш. – Київ, 2011.

Галич О. Теорія літератури : підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв ; за наук. ред. О. Галича. – 2-ге, стереотип. – Київ : Либідь, 2005. – 488 с.

Гутник Ю. Хрестоматія. Українська література. Літературні скарби (академічний та профільний рівні). 10 клас / Ю. А Гутник., Л. В. Меть, О. В. Чернова. – Київ, 2014.

Дідківський В. Секрети поетичного слова / В. І. Дідківський. – Київ, 2015.

Дмитренко Є. Українська мова та література : комплексний довідник абітурієнта / Є. В. Дмитренко. – Київ, 2014.

Історія української літератури XIX ст.: У 2 кн. Кн. 1 : підручник / за ред. М. Жулинського. – Київ, 2005. – 656 с.

Історія української літератури XIX ст.: У 2 кн. Кн. 1 : підручник / за ред. М. Жулинського. – Київ, 2006. – 612 с.

Історія української літератури кінець XIX – початок XX століття: У 2 кн. : навч. посіб. / за ред. О. Гнідан. – Київ, 2005.

Ковалів Ю. Українська література. 11 клас : підручник для середньої – загальноосвітньої школи / Ю. Ковалів та ін. / за ред. Р. Мовчан. – Київ : Ірпінь, 2001.

Курило О. Зауваги до сучасної української літературної мови / О. Курило. – Київ: Основи, 2008. – 302 с.

Марченко А. Українська література. Практичний довідник / А. С Марченко., О. Д. Марченко. – Київ, 2011.

Нудний В. Українська література: навч. посіб. 10 клас / В. М Нудний., Г. В. Мінич. – Київ, 2014.

Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ : навч. посіб. / С. А. Омельчук. – Київ : Грамота, 2009. – 224 с.

Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. – Київ : Вища шк., 2005. – 286 с.

Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилістичні поради : навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. / О. Д. Пономарів. – Київ : Либідь, 2001. – 240 с.

Степанишин Б. Українська література : підручник для 9 класу / Б. Степанишин. – Київ : Освіта, 2001.

Струганець Л. В. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ століття / Л. В. Струганець. – Тернопіль : Астон, 2002.

Струганець Л. В. Теоретичні основи культури мови : навч. посіб. / Л. В. Струганець. – Тернопіль, 1997. – 96 с.

Тоцька Н. І. Українська пунктуація : практикум: навч. посіб. / Н. І. Тоцька. – Київ : Вища школа, 1990.

Українська мова. Енциклопедія. – Київ : Укр. енциклоп., 2000.

Українська література. Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / Г. Семенюк, М. Ткачук, О. Слоньовська. – Київ : Освіта, 2011. – 416 с.

Українська література XI-XVIII ст. : хрестоматія / [уклад.: П. Білоус, Г. Левченко, О. Білоус]; за ред. П. Білоуса. – Київ : ВЦ «Академія», 2011. – 688 с.

Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Ін-т української мови НАН України. – Київ : Наукова думка, 2007. – 288 с.

Український правопис. – Харків : Фоліо, 2019. – 348 с.

Фурдуй М. І. Українська мова: практикум з правопису: навч. посіб. / М. І. Фурдуй. – Київ: Либідь, 2003.

Харчук Р. Б. Сучасна українська проза : постмодерний період : навч. посіб. / Харчук Р. Б. – Київ : ВЦ «Академія», 2008. – 248 с.

Хропко П. Українська література : підручник для 10 класів / П. Хропко. – Київ : Освіта, 2001.

Черсунова Н. Українська література. Хрестоматія. 11 клас. / Н. І. Черсунова. – Київ, 2014.

Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – Київ : ВЦ «Академія», 2003. – 568 с.

Чуріна В. Ф. Український правопис у таблицях і схемах / В. Ф. Чуріна. – Київ : Логос, 1998. – 180 с.

Шевчук С. В. Практикум з української мови: модульний курс : навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. – Київ : Вища школа, 2006. – 326 с.

Юхно Т. Українська література : хрестоматія. Літературні скарби (академічний та профільний рівень) / Т. С. Юхно. – Київ, 2014.

Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. / І. П. Ющук. – Київ : Освіта, 2000. – 254 с.

Словники й довідники

Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003.

Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ-Ірпінь, 1991. – 2001.

Волощак М. Неправильно – правильно: довідник з українського слововживання: за матеріалами засобів масової інформації / М. Волощак. – Київ : Вид. центр «Просвіта», 2000. – 128 с.

Довідник з культури мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. – Київ : Вища школа, 2005. – 400 с.

Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, О. Г. Тодор. – Київ : Либідь, 2001. – 224 с.

Калашник В. С. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – Київ : Довіра, 2006. – 349 с.

Клименко Н. Ф. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський, Т. І. Недозим. – Київ, 1998. – 434 с.

Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. – Київ : Довіра, 2002. – 170 с.

Культура української мови : довідник / за ред. В. М. Русанівського. – Київ : Либідь, 1990. – 394 с.

Літературознавча енциклопедія : У 2 томах. / автор-укладач Ю. Ковалів. – Київ : ВЦ «Академія», 2007.

Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – Київ : ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.

Новий російсько-український політехнічний словник: 100 000 термінів-словосполучень / уклад. М. Зубков. – Харків : Гриф, 2005. – 952 с.

Новий тлумачний словник української мови: Близько 200000 слів / уклад.: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – Київ : Вид-во «Аконіт», 2007.

Орфоепічний словник української мови : В 2-х т. / за ред. М. М. Пешак. – Київ : Довіра, 2001.

Полюга Л. М. Словник антонімів / Л. М. Полюга. – Київ : Рад. школа, 1987. – 173 с.

Сербенська О. Екологія українського слова: практичний словничок-довідник / О. Сербенська, М. Білоус. – Львів : Компанія «Манускрипт», 2003. – 68 с.

Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. – Київ : Знання, 2004. – 366 с.

Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – Київ : Наукова думка, 2000. – 680 с.

Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – Київ : Наукова думка, 1999-2000.

Словник синонімів української мови. – Київ : Наукова думка, 2001. – Т. 1; 2001. – Т. 2.

Словник сучасного українського сленгу / упор. Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006. – 350 с.

Словник української мови : В 11-ти т. / І. К. Білодід та ін. – Київ : Наукова думка, 1970 – 1980.

Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – Київ : Довіра, 2006. – 348 с.

Ставицька Л. Український жаргон : словник / Л. Ставицька. – Київ : Критика, 2005. – 496 с.

Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів / Л. В. Струганець. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. – 88 с.

Сучасний словник іншомовних слів / укл. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – Київ : Довіра, 2006. – 788 с.

Фразеологічний словник української мови : В 2 кн. Кн. 1-2. – Київ, 1999.

Інформаційні ресурси

http://community.livejournal.com/ua_mova/ – Живий журнал української мови та літератури.

<http://www.liknep.com.ua/> – Український Лікнеп.

<http://www.slovnyk.net/> – Великий тлумачний словник сучасної української мови.

<http://exlibris.org.ua/> – Українська електронна бібліотека: історія, публіцистика, художня література.

<http://www.ukrlib.com.ua/> – Бібліотека української літератури.

<http://pravopys.vlada.kiev.ua/> – Український правопис.

<http://zakladka.org.ua/> – Каталог україномовних веб-ресурсів.

<http://www.ukrtvory.com.ua/> – Бібліотека школяра.

<http://www.mova.info/> – Лінгвістичний портал з української мови.

<http://mova.info/pidruchn.aspx> – Електронний підручник української мови.

<http://dilomova.org.ua/> – Українська ділова мова: документи, зразки, правила написання.

<http://www.novamova.com.ua/> – Проект «Нова мова». Сучасна українська мова. Літературна українська мова.

<http://cde.kpi.kharkov.ua/cdes/Yak/index.htm> – Довідково-навчальний сайт «Як це буде українською?».

<http://mova.kreschatic.kiev.ua/> - Уроки державної мови: правопис, переклад, граматики. Від газети «Хрещатик».

<http://www.litopys.org.ua/> – Першоджерела та інтерпретації — проект електронної бібліотеки давньої української літератури.

www.ukrlib.com.ua/ – На цьому сайті подано найбільшу в інтернеті бібліотеку української літератури, а також біографії, стислі перекази, реферати та учнівські твори з української літератури.

<http://www.utoronto.ca/elul> – електронна бібліотека української літератури – Бібліотека створена для студентів, які вивчають українську літературу в американських чи канадських університетах. На сайті є твори В. Винниченка, В. Підмогильного, Л. Скрипника, О. Кобилянської, П. Куліша, Панаса Мирного, Л. Мартовича, І. Нечуя-Левицького та ін.

<http://aphorism.org.ua/> – українська афористика, давня мудрість, прислів'я, приказки, народні прикмети, цитати.

<http://www.balachka.com/> – Пиши українською. Мета акції не дискримінація інших мов світу, а популяризація української як мови спілкування в інтернеті серед українців. Мови без суржиків, мішанини, покручів.

<http://mova.kreschatic.kiev.ua/> – Уроки державної мови. Українська літературна мова. Уміщено поради, рекомендації, які саме слова чи словосполучення найдоцільніше вживати, щоб передати потрібний зміст, подані застереження про неправильне або небажане, невдале використання тих чи інших лексем у певних значеннях, у конкретному контексті.

<http://mova.info/> – Лінгвістичний портал. Мета проекту – створення довідково-інформаційного порталу з української мови в мережі Інтернет та диспетчерського центру, який мав би обслуговувати цей інформаційний термінал, доповнювати інформацію та оновлювати її. Така система може стати своєрідним центром для всіх тих, хто цікавиться українською мовою та хоче швидко отримувати потрібну інформацію.

<http://www.ukrainiandictionary.com/slovník.asp> – Тримовний тлумачний словник української мови

<http://sum.in.ua> – Академічний словник української мови. Онлайнова версія академічного тлумачного Словника української мови в 11 томах (1970–1980).